

Klimaatverandering en onze toekomst

Lezing door Paulus Rijntjes

op 27 december 2019 te Nijmegen

Inleiding

Goede avond allemaal. U is net door iemand uit de organisatie verteld hoe deze lezing tot stand gekomen is. Meerdere mensen waren bijeen op Bousquet en deelden hun zorgen over het milieu en het klimaat. Bousquet is ons verblijf, gelegen in het zuiden van Frankrijk.

Er bleek uit dat gesprek hoeveel zorgen en angst er leefde over de toekomst van de aarde. Ik heb gezegd dat het mogelijk was om een lezing hierover te organiseren en zo is deze avond door een aantal betrokkenen voorbereid.

Achter de feiten

Het is een avond waarin ik wil vragen om er niet alleen mentaal naar te luisteren. Wat bedoel ik daarmee? Dat we al snel in een discussie terecht kunnen komen of er wel een klimaatprobleem en milieuprobleem is en alle feiten wel correct zijn. We zullen zien dat we in de loop van de avond steeds diepgaander op de materie ingaan in de hoop daar een nieuwe context uit tevoorschijn te halen zodat we met een dieper begrip over alle gebeurtenissen naar huis toe gaan. Juist dat diepere begrip is zo hard nodig.

Kijkende naar alle berichtgeving die er is over het klimaat en het milieu, weten we dat we het over een problematiek hebben waarvan de jeugd terecht zegt dat het niet meer om een probleem gaat, maar dat we te maken hebben met een catastrofe. Denk aan de aantasting van de zeeën, het land waar steeds meer gifstoffen in terecht komen, de ontdekking dat plastic wereldwijd aangetroffen wordt, van de top van de hoogste bergen in de vorm van kleine korreltjes meegenomen door wind tot in de diepste delen van de zeeën. Ook veel leven in de zeeën wordt erdoor aangetast. Het gevaar is dat degenen die langer met de problematiek bezig zijn, eraan gewend raken. We komen zoveel berichten tegen dat we er ook langzamerhand vertrouwd mee raken.

Cijfers zeggen ons niet zo heel erg veel. Wanneer we lezen of horen dat het CO₂ gehalte nog steeds stijgende is en alleen maar toeneemt, zijn we geneigd om ernaar te kijken met een zekere abstractie. Ach, het is al zoveel, een beetje erbij moet toch niet echt het probleem zijn.

Als je in de tienerleeftijd bent en je ziet wat er op je af komt en je beseft dat het gaat over iets wat in de komende jaren zich in hoog tempo zal gaan ontvouwen en zich nu al in deze dagen ontvouwt zoals in Australië, dan begrijp ik goed dat je het woord 'problematiek' vervangt door 'catastrofe'.

Economisch belang

De tijd waarin we leven is onderhevig aan een catastrofe. De milieucatastrofe zijn we geneigd om op grond van de vele berichtgevingen te koppelen aan

alleen maar het klimaat. We spreken al snel enkel over een klimaatprobleem, maar we vergeten het grote scala van problemen die er gaande zijn. Er zijn zoveel rampen die zich vaak voor ons nog zo onzichtbaar voltrekken. We kunnen denken aan het plastic in de zeeën, we kunnen denken aan de continue stroom van afvalstoffen die via de industrie, auto's, scheepvaart en landbouw in het milieu terecht komen. Het lijkt steeds om een klein beetje te gaan en dat is in je directe omgeving ook mogelijk het geval, maar we overzien niet de context, namelijk dat het iets is wat wereldwijd gebeurt.

Wanneer we horen dat kolencentrales worden gesloten, zijn we er heel blij mee: 'Zie je, we doen er iets aan'. We vergeten dat bijvoorbeeld in China en India volop kolencentrales worden gebouwd om het energieprobleem te kunnen oplossen voor een zich sterk versnellende economie die meer aan stroomverbruik vraagt.

Er rijden steeds meer auto's aangedreven door elektriciteit rond. Je ziet dat het aantal toeneemt, maar we vergeten dat de mondiale oliebehoefte en de benzinebehoefte zo groot is dat er meer en meer uit de grond gepompt moet worden om aan de vraag te kunnen voldoen. Kortom, we zitten met een problematiek die wereldomspannend is.

Ik kan me goed voorstellen dat er landen zijn die vinden dat de westerse en machtigste economieën het voortouw moeten nemen om er iets aan te doen. De armere landen ondervinden op het ogenblik vooral de klimaatgevolgen en als het gaat over maatregelen zien ze hoe de rijke landen steggelen over wie er betalen moeten en maatregelen moeten nemen. De moeite om mondiaal tot oplossingen te komen zagen wij bijvoorbeeld op de laatste klimaatconferentie in Spanje, die eerst in Chili zou zijn maar uiteindelijk uitweek naar Spanje. Daar bleek dat het economische belang nog altijd voorop staat. En het is misschien wel een harde conclusie, maar laten we constateren dat die conclusie in grote lijnen waar is.

Balans

Om dat helder te maken moeten we een stapje dieper want deze avond is niet bedoeld om elkaar er alleen maar van te overtuigen dat er een milieucatastrofe gaande is. Dat kunnen we uit elke krant halen of in zoveel sociale media en andere bronnen terugvinden.

Een stap dieper brengt ons naar de vraag hoe het kan dat we dit met elkaar en mondiaal creëren. Hoe kan het dat wanneer ik lees dat ik over een paar weken nog maar honderd op de Nederlandse wegen mag, ik naar een oplossing zoek. In een flits denk ik: 'Ach, ik kan misschien ook over Duitsland rijden, vanuit het zuiden van Frankrijk naar het oosten van Nederland.' Ik bereken hoeveel langer

het is dan wanneer ik vanuit Antwerpen bij Breda de grens overga. Blijkbaar word ik gepakt in mijn belang.

We kunnen alleen maar de problematiek met elkaar verhelderen als we 'mijn belang' leren herkennen. Mijn belang strekt heel ver. In eerste instantie herkennen we dat niet direct. Het is verklaarbaar als je denkt dat je misschien over Duitsland kan rijden, maar we zien niet de krachten die achter mijn belang aanwezig zijn. Mijn belang ligt in de natuur ingebed binnen mijn natuurlijke bestaan. Wat bedoel ik daarmee?

Laten we het belang loskoppelen van alleen maar de mens en het terugbrengen naar alle levensvormen. Alle levensvormen kennen de krachten van het natuurlijk bestaan. Ze zullen alles doen om te overleven. Is een levensvorm zo goed in staat om te overleven ten koste van de omgeving, dan zal er een explosie van die ene levensvorm ontstaan. Waarom? Ze zijn net even slimmer, ze zijn net even sterker, ze kunnen misschien net even beter aan proviand, aan voeding komen, ze beheersen een aantal overlevingstechnieken die de rest niet kent. De anderen leggen het loodje, terwijl zij zullen uitdijen in aantal. Normaal gesproken vindt een dergelijk proces altijd plaats. Zo gaan de schommelingen in de schepping. Zo gaan de schommelingen in de loop van miljoenen jaren. Maar er is ook altijd een corrigerend fenomeen gaande. Bijvoorbeeld als het getal te groot wordt, ontstaat er een nood. Een hongersnood, omdat bepaalde plantensoorten of diersoorten opgegeten zijn. Het kan zijn dat een rivaliserend dier ook sneller begint te worden en misschien zelfs de grote veelheid van die eerste soort gaat gebruiken als voedsel. Zo was en is er in de evolutie voortdurend een corrigerend en nivellerend element in het natuurlijke belang.

Onderscheiding

Wij mensen zijn slim. We hebben de beschikking over een goed denkvermogen. Met de rede hebben we ons stap voor stap losgemaakt uit het zo diep ingebed zijn in dit natuurlijke evenwicht dat we ons konden gaan plaatsen ten opzichte van de natuur om ons heen.

We deden dat niet alleen mentaal, we deden dat ook in handelingen. Ik kan de natuur aanwenden voor mijn natuurlijke belang. Dat kunnen de wouden zijn die ik kap of de grondstoffen die ik uit de aarde haal zoals olie of mineralen. Het kan zijn dat ik landbouw ga bedrijven wat voor mijn natuurlijke belang welkom is. Het toe-eigenen als mens veroorzaakt dat er een steeds grotere splitsing komt in de omgeving waarin we leven. Dat natuurlijke belang is dus een kernpunt om te moeten onderscheiden in ons zelf.

Nu zijn we op een punt aangekomen dat we zeggen: 'Wij lopen gevaar, er is een catastrofe gaande'. Die conclusie is vooral gebaseerd op een natuurlijk belang want nu beginnen we te herkennen dat mijn bestaan en dat van mijn kinderen in gevaar komt. Daar kunnen we wat aan doen, we hebben immers een grote technologische ontwikkeling. We kunnen met nieuwe technieken aan de slag gaan. Dat kan in de landbouw waar we nieuwe technieken voor ontwikkelen, dat kan ook met het leren aanwenden van milieuvriendelijke producten of het leren aanwenden van nieuwe technieken in de recycling. Maar het blijft zo dat we met alles wat ik net als voorbeelden aanhaalde, kijken vanuit de vraag 'wat moet ik doen ter wille van mijn overleving?'

De politiek heeft het daar ook over. Uit de politiek hoor ik niet genoeg dat we zijn ingebed in een natuurlijke openbaring van leven met talrijke, miljoenen vormen van leven. En daarvan zijn tientallen procenten in direct gevaar op dit moment. We kunnen het als mens niet maken dat wij het gevaar dat al die soorten lopen, inclusief onszelf, billijken ter wille van onze economie en ons directe welzijn.

We willen onze manier van samenleven opbouwen volgens de ideeën die wij met elkaar gevormd hebben. Als ik kijk naar de politiek dan kan je, ook in Nederland, de beweging terugvinden dat het wel meevalt. We moeten wel maatregelen nemen maar binnen het behoud van hoe we leven. Het draait tenslotte wel om onze portemonnee. Gelukkig zijn er partijen die het aandurven om de knuppel in het hoenderhok te gooien door te stellen dat we wel degelijk moeten doorpakken. Wat dat betreft vind ik het opvallend dat zelfs een partij als de VVD toch dat durft te zeggen, wetende dat het daarmee waarschijnlijk een deel van zijn kiezers zal verliezen. Toch blijft de discussie op een bepaald niveau hangen.

Ik noem het de discussie van het natuurlijke belang. Daar zit niet wezenlijk een vernieuwing in. We bewegen ons in een marge van we opgebouwd hebben en willen niet dat daarvan afscheid genomen moet worden. We willen behouden en handhaven omdat er nog niet is te overzien welke andere perspectieven van leven er zouden kunnen zijn voor ons allemaal. Nee, we zitten in een wereld die zichzelf bevestigt. Een wereld met een beeld van 'dit is onze samenleving, zo hebben we hem opgebouwd en hiermee willen we verder.'

Het is nog een te grote uitdaging om met elkaar tot een echte erkenning te komen dat we deze situatie van behoud creëren. We bouwen een maatschappijbeeld, een samenlevingsvorm die we nog altijd handhaafbaar vinden. We kunnen de situatie redden door er samen aan te schaven. We blijven zo in de marge proberen de oplossingen te vinden.

Dat geeft misschien op korte termijn een oplossing, maar ik durf te zeggen dat het op lange termijn niet een oplossing biedt. Op korte termijn zou je misschien een reductie van CO2 uitstoot kunnen krijgen, op korte termijn kun je misschien proberen om op een verantwoordere wijze om te gaan met de grondstoffen. Zo kun je heel veel dingen opnoemen. Maar dat is wat anders dan dat je beseft waar je in ingebed bent en wat de grondslag en het vertrekpunt in het natuurlijke in feite is.

Wij danken ons leven aan dat natuurlijke evenwicht te midden waarvan wij als mens gestalte aannamen en ons in groten getale begonnen te ontwikkelen.

Kaartenhuis

Dat brengt ons naar een cruciale vraag. Als het gaat over gestalte aannemen en dan in zulke groten getale, wat is dan eigenlijk die bedding geweest dat dat mogelijk was? Wat ons aardse bestaan betreft ligt die bedding in de evolutie, in de ontwikkeling van al die miljoenen levensvormen.

Je kunt niet zeggen dat we onszelf met alle technieken, zoals in de landbouw, ook wel redden zonder die levensvormen. Dat is niet waar, al kunnen we het wel denken. Ik merk in de gesprekken die ik met mensen erover heb gehad dat ze snel terugvallen op de zekerheid van al het technisch kunnen. Toch is het niet te vermijden dat wanneer het ecosysteem instort, er desastreuze gevolgen voor de mens zijn.

Wanneer stort het in? We kennen allemaal het beeld van het kaartenhuis dat je met geduld opbouwt, heel voorzichtig trek je er een kaartje tussenuit en het blijft staan. Je trekt er nog een kaartje tussenuit en gaat zo nog even door, totdat letterlijk het hele kaartenhuis plotseling ineens zakt. Dat is in feite wat we op dit moment doen.

We kunnen een traan laten en weemoedig worden als een bepaalde neushoornsoort is uitgestorven, maar we zien niet dat dit een signaal is van zoveel meer levensvormen die al verdwenen zijn of die we fundamenteel aan het bedreigen zijn. Soorten verdwijnen, soms zonder dat we ooit geweten hebben dat ze bestonden, maar al die levensvormen leven met elkaar in een balans. En wij zijn in deze balans ingebed. Ik noem het een balans van openbaring van leven.

Ik wil af van het feit dat we een opsplitsing maken in onszelf. Ik en de natuurwereld om mij heen. Van de natuur kan ik genieten als ik ga wandelen. Nee, we zijn allemaal qua leven afhankelijk van die natuurwereld waar wij zelf deel van uitmaken. Als alles een openbaring van leven is, en ik verwoord het bewust op die manier, dan trek ik het los uit die ene diersoort, die ene plantensoort, de mens als een soort. Dan zeg ik dat leven een groot goed is dat

huist in dat ene dier, dat huist in die plant, dat huist in die mens en het verbindt ons onlosmakelijk met elkaar. Wij staan niet los van het dierenrijk, wij staan niet los van het plantenrijk. We zijn in openbaring van leven daar veel dieper mee verbonden dan wat we vaak denken. Daarom nodigde ik aan het begin van deze inleiding u uit om te luisteren achter onze denkvormen om.

Bewustzijn

De aanpak van de problematiek beweegt zich niet naar dat gebied van bewustzijn, maar naar het oplossingsgerichte denken. We hebben op dat moment niet door dat het oplossingsgerichte denken op zich misschien wel een moedige stap is, maar als groot gebrek in zich draagt dat je niet het perspectief kent van wat er gaande is. Daarom zeggen we dat we het wel kunnen oplossen terwijl we in feite de openbaring van leven willen aanpassen aan het belang van het ik. We overzien niet dat we zelf deel zijn van de openbaring van leven. Als we ontwaken in hoe we deel van een openbaring van leven zijn, wordt de bedreiging zichtbaarder.

We hebben het niet primair over het CO2 gehalte waardoor het klimaat verandert en de temperatuurstijging op aarde toeneemt met als gevolg dat op dit moment de wouden in Australië afbranden. We hebben het niet over de veranderingen in Afrika waar eerst een stortvloed van water kwam, gevolgd door extreme droogtes.

We hebben het over de openbaring van leven over deze planeet heen die huist in de zovele levensvormen, en waar wij deel van zijn. Deze openbaring van leven is wat wordt aangetast.

Wanneer we hier het broodnodige zicht op beginnen te krijgen, letterlijk en figuurlijk broodnodig, ontstaat er een ander perspectief. Het perspectief dat dan ontstaat is dat wij nooit onszelf van onze omgeving kunnen losweken en nooit kunnen zeggen dat *wij* kunnen beslissen wat goed is voor de omgeving, op grond van onze huidige ideeën die altijd afscheidend werken.

Er zal dan een diepgaand onderzoek komen naar wat goed is voor onze omgeving. Het verlangen ontwaakt het leven te dienen en om in het perspectief van openbaring te kunnen en te willen zijn. Dat is een ander uitgangspunt.

Ben ik daarmee praktisch en vertel ik over de aanpak die nodig is? Nee, ik beseft dat ik dat niet ben. Maar vanavond probeer ik samen met u een perspectief te schilderen waarvan het zo nodig is om die te verwoorden. Van daaruit komt de oproep: wat doen we met elkaar ermee?

En daar stuiten we op een probleem. Ons samenzijn is nog geen tv-uitzending voor zeventien miljoen mensen, Nederlanders, laat staan dat het een tv-

uitzending is die per satelliet over de hele wereld gaat en waar de kranten vol van staan waarna iedereen drastisch het roer omgooit. Dat zou een leuke gedachte zijn, een prachtige gedachte misschien, maar ik denk dat ik realistisch ben als ik zeg dat er toch meer stappen nodig zijn.

We zijn hier wel met een bepaald aantal personen en het begrip waarover ik spreek, wordt niet geboren door een hypothese of een theorie aan te nemen. Het ontwaakt niet op basis van een politiek idee en er komt geen oplossing door het op een of andere manier in een techniek om te zetten.

De uitwerking van wat ik probeer te verduidelijken, begint in ieder van ons. We kunnen daarover onze twijfels hebben. Met hoe velen zijn we in dit kerkgebouw, eigenlijk is dat een armoedige vertoning toch? Op die manier kijk ik niet. Hier in dit zaaltje zijn we bij elkaar om ons te buigen over een essentie waarvan we hopen dat dit dieper in ons tot ontwaken komt.

Ik zie individuen nooit als individu. We leven in een samenleving waarin we heel individualistisch denken. Wie ben jij, wat doe jij, we zien onszelf heel sterk afgescheiden van onze omgeving. Maar ons verband ligt ingebed in het Levende dat zich in alles en iedereen wil openbaren en is veel groter dan het individuele belang. Dus wat in één iemand oplicht, kan zijn als een heldere ster aan een donker firmament die door zovelen waargenomen wordt. Des te groter is de uitdaging op deze avond om de stappen te zetten waar we mee bezig zijn.

Het Levende

Laten we dan weer een stapje dieper gaan. De openbaring van het leven, ik sprak net al over de openbaring van het Levende, en ik zeg dat met een hoofdletter. Waarom? Omdat in mijn leven en in mijn zoektocht ik heb kunnen ervaren dat leven niet begint bij de geboorte van een fysieke vorm en sterft bij de dood van de fysieke vorm. Leven is een veel grotere openbaring dan alleen maar dat. Het Levende *is* en is ook draagkracht in ieder van ons als mens, het was er al toen we geboren werden en we voor het eerst naar adem hapten. Het levende is de grond die ons draagt en is zoveel meer en zoveel dieper dan alleen het natuurlijke waarop we hoofdzakelijk onze veiligheid zoeken.

Het Levende is datgene wat niet ten onder gaat wanneer we sterven. We zijn als mens een prachtig wezen, niet alleen maar in de jaren die we meemaken in dit fysieke lichaam. We zijn een prachtig wezen dat een openbaring kent in dit lichaam, maar tegelijk is het wezen niet aan tijd gebonden en dragen we tijdloosheid in ons.

Hierin ontwakend begint er een dieper besef te groeien over het kostbare van degene die we vandaag en in dit moment zijn. Als ik in mijn bestaan, en dat

geldt voor ieder van ons, een diepte (in mij) ontmoet die in feite een tijdloze openbaring van het Levende is, dan is dat tegelijkertijd een kostbaarheid van openbaring die hier op aarde vraagt om daarnaar te leven. Het verlangen rijst op om daar aandacht aan te geven en er een verkenning in door te mogen maken. Het is niet een moeten maar een vrije keus voor ieder van ons. Het belangrijke daarvan is dat door de openbaring van het Levende die in ons plaatsvindt en die we proberen bewust te worden, ons perspectief van kijken naar deze aarde verandert.

We kennen allemaal wel dat moment wanneer we in de ogen van een baby kijken het gevoel krijgen van een tijdloosheid. Het is alsof we in de hemel kijken. We vragen de baby vast te mogen houden maar eigenlijk willen we de hemel koesteren en grijpen. En juist in dat vasthouden ligt het eigene van wat we doen. We proberen greep op het Levende te krijgen door in het natuurlijke bestaan van nu een zo groot mogelijk persoonlijk welzijn te zoeken. Daar ligt een onmogelijke discrepantie.

Ik kan wel willen dat ik het Levende kan pakken zoals ik de baby zou willen pakken, maar in het natuurlijke bestaan ben ik geroepen om steeds dieper het Levende in mij te mogen ontmoeten en bewust te mogen worden. Dan ontstaat er een ander perspectief van kijken, er ontstaat een ander perspectief van leven, er ontstaat een ander perspectief van waardebeoordeling. Nu is niet alleen maar het materiële welzijn van belang. 'Goed dat ze iets aan het milieu doen, als ze maar niet aan mijn portemonnee komen.'

Nu begint het belang te verschuiven wat betekent dat we heel anders met de problemen zullen omgaan dan hoe we er nu mee bezig zijn. De manier van kijken waarop we dat nu doen, zal allereerst veranderen.

Kwetsbaar

Ieder van ons leeft een eigen leven. Niemand van ons woont in dezelfde wereld, niet omdat we allemaal in een ander huisje wonen maar omdat we allemaal een eigen perspectief hebben van kijken en van ervaren. Er ontstaat een aan het ik gebonden perspectief van opvattingen. Dat geldt voor ons allemaal binnen het natuurlijke bestaan. Mijn wereld is de mijne, en al zou ik het wel willen, ik kan niet verwachten dat de ander mijn wereld leeft. Ieder van ons draagt dit in zich.

We zijn het ons vaak niet bewust en we denken dat we in dezelfde wereld leven. Het contactpunt lijkt te liggen in de eensluidende opvatting, in de bombardementen aan informatie door bijvoorbeeld de reclamewereld die ons vertelt welke shampoo of auto je moet kopen. Het lijkt aanwezig in de nieuwsstroom die aangeeft welke verandering in de samenleving nodig is. Het zijn contactpunten waar we elkaar ontmoeten in ideeën en opvattingen. Dat is

op het niveau dat ik het denken noemde. Dat zijn dus de contactpunten waar we met elkaar in de verblinding zijn omdat we daarin een soort gemeenschappelijkheid kunnen vinden.

We vinden het kwetsbaar om ons boven dat maaiveld uit te wurmen en verder te kunnen kijken dan dat. Het werkelijke contactpunt ligt in dat wat ik net het Levende noemde. Het Levende dat als openbaring in alles ligt en dat de grond van openbaring van al het fysieke leven is. We kunnen elkaar op dat punt veel dieper verstaan, maar het begint in ieder van ons op unieke wijze. Dat houdt in dat we niet kunnen gaan wachten op de omgeving.

Ik ga zover dat ik in deze lezing aangeef, al is het niet leuk om te zeggen, dat daar geen tijd meer voor is. Het is een hele uitdaging om met elkaar te durven benoemen dat de problemen zo hand over hand toenemen, en zeer versneld zullen toenemen, dat daardoor zeer veel levensvormen in het gedrang komen. Nu noem ik niet alleen mensen, ik heb het over het dierenrijk, de plantensoorten, ik heb het over alle openbaring van leven. Wij zijn daar deel van.

Ontsteltenis

Als we denken dat we daaraan kunnen ontsnappen, hebben we het verkeerd gedacht. Dat wat we aan het kaartenhuis doen, het wegtrekken van de kaarten, doen we aan de openbaring van leven waar we zelf een deel van zijn. We kunnen genoeg feiten opnoemen die op dit moment over de wereld gaan waardoor mensen al op drift raken. Ze zijn door klimaatveranderingen op zoek naar veiligheid van bestaan. Er groeit grote ontsteltenis omdat de natuurfenomenen die zich voltrekken niet langer meer af te doen zijn als toeval, maar een gevolg zijn van een verandering van klimaat. De bosbranden in Australië zijn daar een actueel voorbeeld van, maar nogmaals er zijn veel grotere rampen die niet direct onze moderne westerse wereld raken en die daardoor niet of nauwelijks het nieuws halen. Maar dan kun je altijd nog doorzappen naar een ander kanaal op tv, er is misschien nog ergens een leuke film, omdat dit te pijnlijk is om te zien. Maar wat daarginds gebeurt, is waar ik deel aan heb. Die afscheiding tussen daar en hier, hij of zij en ik, zullen we niet meer kunnen maken.

Dat houdt in dat er een oproep over de aarde gaat die zeer indringend in ieder van ons klinkt. Hoewel we het vaak zo vertalen, is het niet een oproep om de wereld te veranderen. We worden geconfronteerd door de scheppende krachten die in ons leven en waar wij over mogen beschikken. We hanteren ze binnen ons natuurlijke bestaan met en vanuit onze ideeënwereld. We worden geconfronteerd met wat er gebeurt als je de scheppende krachten op de huidige wijze gebruikt. We zien op mondiaal niveau terug hoe we de

openbaring van het Levende aantasten. Het Levende verlangt zich continue in de schepping te openbaren en wij brengen een verstoring aan.

Het zijn mijn scheppende krachten die ik dank aan de openbaring van het Levende in mij. Mijn scheppende krachten die ik aanwend op een manier die binnen mijn belang is, maar mijn belanghebbende wijze van hanteren is dus niet in balans met het belangeloze Levende dat zich in het leven van mij openbaart.

Ik krijg daardoor een spiegel voorgehouden als mens. Daarom zei ik ook: wat in de wereld gebeurt is niet buiten mij.

Nieuw perspectief

‘In Nederland zal het wel meevallen’, hoor ik dikwijls. Los van de vraag of dat zo is, zijn we deel van het geheel en dus betrokken bij de hele wereld. Je kan je er niet van losmaken doordat het Levende de grond is van ons wezen.

Het gaat hier niet om een verandering van begrip als een mentale aangelegenheid. Wanneer we dit beginsel gaan herkennen, verandert vanzelf het begrip en opent er zich een verdiept bewustzijn.

Laten we de vraag aan onszelf stellen of we een zoektocht willen aangaan om te herkennen hoe we ingebed zijn in het leven en hoe we gedragen worden door het Levende wat de grondslag van alle schepping is. Dan beginnen we te herkennen en in te zien hoe we op onze huidige wijze van menszijn daar controversieel tegenover staan en een conflict veroorzaken. Of zoals de jeugd zegt: ‘Jullie veroorzaken een catastrofe.’ Het zijn grote woorden maar ik onderstreep ze wel.

Wat nu wereldwijd in ieder persoonlijk klinkt, is de oproep. Met politieke motieven en redematies gaan we het niet met elkaar redden. Toch verandert er veel. Toen ik begon met het actiewerk vijftig jaar geleden, ik was toen vijftien, dus je kunt een optelsom maken, was er in die periode veel hoon over wat ik deed, ook van dichtbij zoals de eigen familie. ‘Ga je weer voor de miertjes en de piertjes zorgen?’ Ik zei toen: ‘Er komt een moment dat we met de rug tegen de muur staan. Dan weet je dat ik gelijk had.’ Dat werd natuurlijk weggelachen. Nu kan ik helaas zeggen: ‘Ik had gelijk’. Ik vind dat niet iets om blij mee te zijn. Ik had liever ongelijk. Daar zou ik blijer mee zijn.

Nu zeg ik dat de tijd is gekomen om de individuele zoektocht door te maken en onszelf de vraag te stellen wat dan het perspectief is als ‘ik’ op zoek ga naar wat leven vanuit het Levende is. Wat is dan het perspectief dat zich voor mij begint te openen? En dan pas komt welke gevolgtrekking dat heeft in hoe ik mijn balans met al het leven op deze aarde zal proberen te leven.

Moet ik dit aan mijn buurman gaan vertellen? Moet ik dit op het werk vertellen? Moet ik dit in de politiek gaan vertellen? Het zou kunnen dat dit een roep is die je van binnen voelt. Zoals ik al zei, ben ik het punt gepasseerd sinds een jaar of twee, drie, dat ik zeg: 'We moeten iets doen om de mensheid te redden'. Nu zeg ik dat het gaat over het voortbestaan van het bewustzijn in de mensheid. Dat is een fundamentele verandering van inzicht. Als ik de mensheid wil redden, betekent het dat we misschien na een pijnlijke maar wijze les van misschien twintig, dertig miljoen doden kunnen zeggen 'Gelukkig, we hebben het nu begrepen en we gaan het echt anders doen'. Misschien worden er meer offers gebracht, misschien zijn het er wel minder. Je mag het laatste hopen. Ik weet niet wat er gaat gebeuren, maar ik weet dat zolang we alleen oplossingsgericht denken, we alleen maar bezig zijn met verschijnselen en dus proberen met het denken aan de buitenkant antwoorden te vinden.

Hervorming

De werkelijke verandering is dat we tot ervaring van het Levende komen dat zich kan gaan openbaren. Daardoor zullen wij ons ingebed zijn in het Levende zelf dieper bewust worden. We beginnen de relatie met alle rijken en levensvormen om ons heen te zien en te herkennen. Dat leidt tot verandering van bewustzijn. Dat bewustzijn is de dragende kracht die de mensheid door de komende periode heen kan brengen.

Ik zie critici reageren op Twitter op bewegingen als Extinction Rebellion, een groep jongeren over de wereld heen die in elk land probeert een beweging op gang te krijgen. Ik zie een Thierry Baudet die bijvoorbeeld zegt dat het belachelijk is om het parlement van de EEG te laten luisteren naar een jankende en zielig doende Greta Thunberg. 'Laat haar liever naar school gaan, dat lijkt me zinniger.' Die afweerhouding zullen we altijd tegenkomen. We moeten dat niet meer willen bestrijden, en mensen als hij wakker willen maken. Je kan dat wel willen, maar je plaatst alleen maar het ene idee tegenover het andere idee terwijl er niet een wezenlijke verandering plaatsvindt.

Tegenbeweging zal er zijn, want het eigen behoud komt in het geding. Dat klopt. Op het moment dat we beginnen te herkennen dat we ingebed zijn in het Levende gaan we voorbij het verstrikt zijn in het eigenbehoud. Op dat moment opent zich het besef dat het leven zo rijk, zo schitterend is in zijn oorsprong en we verheugen ons dat het zich mag openbaren in wie we zijn. Als dat zich in ons opent terwijl we in een fase terecht komen dat noden in de komende jaren alleen maar groter zullen worden en steeds meer bevolkingsgroepen op drift zullen raken, steeds meer dieren en planten in nood komen, dan gaat het daar niet meer over een lokale ramp. Het gaat dan niet

meer primair over wat we eraan kunnen doen, maar het gaat over een beweging in onszelf die dragend is te midden van alles wat plaatsvindt. Die wordt dan gedragen en gevoed door het Levende dat we beginnen te herkennen als een tijdloze openbaring.

Dat tijdloze zal de mensheid dragen door een periode heen waarin een complete hervorming kan plaats vinden. Hoe grootschalig de ramp of de rampen zijn die zich zullen voltrekken, daar heb ik geen inzicht in. Dat is ook voor een groot gedeelte afhankelijk van hoe wij als mens de komende paar jaar reageren.

In deze lezing verwoorden we een perspectief dat een antwoord kan zijn op wat is en wat komen gaat. Dat is niet een somber perspectief, ook al kunnen wij daardoor in angst en vertwijfeling geraken. Het kan ons brengen naar een ervaring dat de kern van de mensheid weleens meer geboren zou kunnen worden in haar bewustzijn dan tot nu toe plaatsvindt. Dan zijn we als door een flessenhals heen gekomen waarin werkelijk een nieuwe vorm van leven en van begrip mag plaatsvinden. Dan is het denken compleet anders gestoeld en is de wijze van hoe wij kijken naar wat leven is veel meer verdiept. We zullen vanuit andere perspectieven in de samenleving kunnen leven omdat het bewustzijn in ons veranderd is. Ik besef dat ik hele grote woorden spreek als ik dit zeg. Ik stel dan ook voor dat we de periode na de pauze gebruiken door samen de uitdaging aan te gaan om de inhoud waarover ik spreek met elkaar te verhelderen.

Laten we met een korte stilte de inleiding afsluiten.

Van deze lezing is nu de inleiding gratis via onze website ter beschikking gesteld. Het is belangrijk dat zoveel mogelijk geïnteresseerden vrij over de inhoud ervan kunnen beschikken. De tekst mag daarom vrijelijk worden verspreid wanneer ook de bronvermelding erbij genoemd wordt.

De volledige lezing (inleiding en vragen) zal ook via een boekje worden gepubliceerd en mede verkrijgbaar zijn via bol.com.

Voor meer informatie: www.hesychia.net